

HRVATSKI LIST

Godina I.

Pula, utorak 19. listopada 1915.

Broj 97.

Novi ruski bojevi.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 18. oktobra. (D. u.) Službeno se izvija:

Rusko bojište.

U istočnoj Galiciji, na Ikvici i u vojnom utvrđenju području nije bilo ni nekih posebnih dogodjaja. Na istoku Kormini i na dolnjem Siru upravo je neprijatelj iz žestokih navalja. Jos se borimo k u Kukljevo Novsreški i Ravniku. Na svim drugim točkama bio je povink uveć juče navedeno krvavo suđenje. Njegovi su gubici veliki. Na Korčunu izpravio je neprijatelj bojno polje, a potpuno raspisao zapuštaši puške i prenem preleme. I u gornjoj Ščari bojevi se austro-ugarske čete odvile su jaki i skupi rasplavljajući.

Talijansko bojište.

Na sorskog frontu razvili su Talijani opetnu djetinjstvo. Beslo je i jučer načeće da žestoki borbi kod Petaane na severozapadnom odsjeku doberdolske vravnice. Jaka talijanska pjesadjica navala je ponovo na naše tamnosne pozicije, te je djebljeno dospjela do blizu zapreka, a konačno je bila protjerana uz teške gubitke. Ime u Primorju, kašto u tiroškom pogranjenom području, topnička vrhova.

Srpsko bojište.

Srpske divizije, koje su potučene u području Avalje, uznaknute su s obje strane reke, što vodi na jug. Naše čete navaju na neprijateljske odjele, koji se još nalaze sjeverno Rame. U Mači, bio je protivnik prislušan na uznak. S obje strane doline Morave pribobile su njemačke divizije ponovno na prostoru.

Bugari su započeli visine Muslimpera i Babinogzuba. Dalje južno prodriju preko Egripalanke.

Zamjenik poglavice generalog složera, kol. Höfer, podmaršal.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 18. oktobra. (D. u.) Iz velike se glavnog stana službeno javlja:

Zapadno bojište:

Daleko u neprijateljske pozicije promaknuti tvrdju sjeveroistočno. Vermeleski napadnuli su jučer opetovo Englezima sa skakim silama. Sve se navale izjavljuje u većim teškim gubitkama po neprijatelju.

Tvrđava ostala je čvrsto u našem posjedu. Nova pobjava, da nam opet otuve poziciju, koju je izgubio jučno Leintreya, nije neprijatelju posla za rukom. Navalu su Francuzi mogli platiti sa teškim krvavim gubitcima i zaraženjima.

Jata njemačkih ljetala napadnula su jučer tvrdjavu Bellort, potjerala neprijateljske letojice i bacila na tvrdjavu 80 bomba, koje su prouzročile požare.

Rusko bojište:

Navala je jučno Rige uspješno napredovala. Zarobili su 280 Rusu. Suzhilju i ruske navalje zapadno Jakobstadta. Zadnjom lutanju osvojili su neprijateljsku postaju u frontalnoj sirini od 3 kilometara. Dalje južno do okolice Smorgona odjeli smo nogotruke nasrtaju Rusa uz teške gubitke po neprijatelju. Zarobili su 177 komada, Skrsili smo rusk napad u obližnje zeljeznicu Ljajhović-Baranoviću.

Balkansko bojište:

U hrvatskom području južno Beograda predstavlja naše čete protiv Grevkova groba. Vremena, Jugosloveno Požarevac zauzele Činjeće i Bozovac.

Vrhovna Vojna Uprava.

Turski ratni izvještaj.

G a r i g r a d, 18. oktobra. (D. u.) Glavni javlja:

Na dardanskoj fronti bombardiralo je neprijateljsko kopreno i hrvatsko topništvo protiv neko vrijeme bez uspjeha naše postaje. Bilo je usutkano od našeg topništva,

Balkan.

Ruski poslanik ne zapušta Atenu.

P e t r o g r a d, 18. oktobra. (D. u.) Petrogardska je brzovjerna agencija opuštena da izjavlji, da je potpuno izmisljena vijest strognog lista iz Atene, prama kojoj je ruski poslanik pripravan da zapušti Grčku.

Francusko-bugarski rat.

P a r i z, 18. oktobra. (D. u.) Havas Javija službeno, da od 16. oktobra ujutro postoji između Francuske i Bugarske ratno stanje.

Balkanske države.

M i l a n, 18. oktobra. „Corriere della sera“ javlja iz Atene, da ministarski predsjednik Zaimis mudro stoji na daljnjoj politici Grčke. Kad je izadžnje ministarskog vijeća stupio bliže Zaimis ravnatelj novinarskog ureda, da primi od njega informacije, odgovorio mu je Zaimis: „Sutini je zato!“ Svi znaci pokazuju, da će Grčka ostati neutralna. Nerazjasnjeno država liberalne stranke moglo bi dovesti do nove krize. U ovom bi se slučaju tako opet došlo na kormilo Venecijoske stranke. U Grčkoj se boje entente, jer bi Engleska tako mogla blokirati grčku obalu. Prijazno držanje kraja naprav Venecijosa dokazuje, da kruna šećeri biti u dobrom odnosu sa svim grčkim državama. Vladin se ne nadu, da bi dobio velenju u parlamentu, ako bi raspisala nove izbore.

Rusija i Bugarska.

H a g a, 18. oktobra. Petrogardska brzovjerna agencija javlja: Izjava bugarske vlade općenama, u kojoj ova opravdava svoj korak, što je nastupila protiv Rusije, prelazi svaku granicu cinizma. Lude tvrdnje kralja Ferdinand, koji veli, da ententa u Srbiji bude protiv Bugarske lupeške rat, da centralne vlasti, Bugarska i Turska, vode rat za obranu područja smješnje s Iskreñom bio je predsjednik turske komore, koji je izjavio, da se rat vodi za to, da se omogući savez država s Sjevernog mora do Indijskog ocean-a. U slučaju njemačke pobjede, bit će Bugarska gospodarstveno podložna Austriji i politički Njemačkoj. Protiv Bugarske biće kohan za njezina vladara, nu zemlju samu bit će prava srca.

Skrbi radi Balkana.

M i l a n, 18. oktobra. „Stampa“ piše: Vlade se četvrtom sporazumu bave pitanjem, kako bi se Grčku pridrušilo da se upleti u rat. Uvidio se potrebne, da je treba na Balkan otpoštiti vojsku od 400.000 momaka. Kako da se to nečini, nije se još razjasnilo i odlučno. To je odjivio od zaključka Italije, koja se ima odlučiti da izvede i neke druge finansijske mјere.

M i l a n, 18. oktobra. „Tempo“ piše, da je srpska Galivitzova vojska, u se čim prije spojila s Bugarskom, da se umozne provesi prevoz municije. Bugarska ima doduse u većini topove Creusotovog sistema, nu njemačka je industrija pripravila municiju i za one topove. Dva turska zbroja stope pripravila, da podiju u pomoć bugarskoj vojski.

Špansko krunsko vijeće.

S o f i j a, 17. oktobra. O poslijednjem krunskom vijeću javlja sofijska „Kambanija“ slijedeće: Prvi govorio je dosadanji srpski poslanik u Sofiji Colak Antie, koji je izrazio svoje nezadovoljstvo sa postupanjem predstavnika sporazumljivih vlasti. Stanje je Srbije, kazao je, postal teškim osoblju otkada je Italija pristupila u rat. Odmah poslijje njega uzeo je riječ vrhovni srpski zapovjednik Pulnik. Taj je dokazivao, da Srbija nema sila, da vojuje istodobno prama zapadu, sjeveru i jugu. Ako bude doživjela poraz samo na jednoj fronti, cijela bi njezina vojska bila izgubljena.

Na koncu održala je i posljednje slovo predsjednik ministara Pasić te izjavio: Dužnost je četvrtog sporazuma da zaustavi pred-

izlazi svaki dan u 6 sati ujutro u Puli u uključnoj tiskari Jos. Krmpotić, Trg Custoza i III ulica Radetzky 20, gdje se nalazi tiskara, uredništvo i uprava lista. Za uredništvo odgovara Izdavač Josip Hahn. Telefona broj 58. Broj poštanskog stiženja 36.615. Predplatna iznaka 2 K 40 h mješovito, a za komercijalno, pojedini broj stane 6 helera. Oglase računa se po 20 h jednostupni petlredak (3 mm).

četu protiv Austrije, te joj nije moguće da istih sajte i na pomoć Srbiji.

Povreda neutralnosti.

P e t r o g r a d, 18. oktobra. Petrogardska brzovjerna agencija dementira vijet, da namjerava Rusija povrijediti rumunsku neutralnost, te preko Rumunske navaliti na Bugarsku.

Odstup Sasonova.

B e č, 18. oktobra. „Wiener Mittagszeitung“ javlja iz Petrogarda: Ministar vanjskih poslova, Sasonov, otpuštan je u glavni stan, da zamoli za svoj odstup.

Položaj u Solunu.

L u g a n o, 17. oktobra. „Secolo“ javlja: Uslijed austro-ugarsko-njemačke ofenzive u Srbiji, Spoj je između Srbije i Rumunjske, dokle i između Soluna i Rusije, prekinut. Dnevno dolazi u Solun 10.000 grčkih vojnika, koji odlaze na granicu. Engleski general Mon i admiral Wells stigli su u Solun. Po gradu idu grčke i engleske patrule. Sve vlasti u Niš prali vojne straže. Most je na Vardaru jako zaposjednut.

Dogodjaji na moru.

Akcija na dardanskoj fronti.

L o n d o n, 18. oktobra. „Daily Mail“ nastupa za osnovu, da bi se dardanska fronta napustila. Črtajući povijest cijelog poduzeća, zaključuje da ono nema svrhe, jer da Dardanelli u povoljnijem slučaju, kada bi se Dardanelli forcišali, ne bi same moriarice mogla Turke prestražiti i prisiliti na mir. Naslovna, da je Bugarska sa svojim novim ratom sasvim radikalno promjenila stanje stvari, da je položaj za Engleze i njihove saveznike postao vrlo kritičan; zato treba da i engleska vlada čim skorije uvidi potrebu, da se dardanska akcija napusti i odašalju one čete drugama.

Torpedirani parobrodi.

A t e n a, 17. oktobra. (D. u.) U zadnje dvije sedmice potopile su austro-ugarske i njemačke podmornice slijedeće parobrode, (27.000 tone ukupne sadržine), Engleske parobrode: Heyden, Szilov, Prince Halirones, Thorpinford, Apollo, Henry i talijanski parobrod Cyrena. Ovo je jasno kao da Italija posla pošto na glavni stan. Sve su poteskoće danas odstranjene. On misli, da će Italija poslati u srušiti na Mjemačku. Ova se odluka smatra kao ostra mjeru, što ju je Engleska naperila protiv Grčke.

Talijanska pomoć Srbiji.

P a r i z, 17. oktobra. (D. u.) Zast „Excelsior“ imao je pogovor sa uglednim talijanskim političarom, koji je obzirom na sastionistovanje Italije na Balkanu izjavio, da je u načelu zaključeno jednoglasno od talijanskog kabinetin, da Srbiju na Balkanu nastupi, jos prije negoli se Sandrino posašto na glavni stan. Sve su poteskoće danas odstranjene. On misli, da će Italija poslati na Balkan dozvoljeno, da se poduzme velikim silama. Ako se neće ili ne može poslati na Balkan dozvoljeno, bolje je odustati od svega, da se ne žrtvuje ljudje užaludno. „Corriere della Sera“ se, da će četvrtom sporazumu uspijeti da spasi Srbiju, da održi svezu sa Rumunjskom i sa Rusijom i da zapriječi put Njemačkoj do Carigrada. Ali isti isti dodaće, da smijemo se upustiti u nadu bez temelja, nego upoznati odmah što je moguće, a što nemoguće. U spomenutoj uvdovniku nema govor o ostanova talijanske vlade. Francuska stampa postaje sve nervoznija radi oključivanja i nedostignosti Italije, da započne kakvom akcijom na Balkanu. „Corriere“ donosi izbor odlomak iz francuskog novina, koji svih više odavaju, da se u francuskim krigovima ne shvata više talijanskog držanja, Italiju drže najgudnijom, da moze bez velikih poteskoća poslati 100.000 vojnika u Makedoniju, jer njezine cete ne mogu sve, radi zime, da vojuju na Alpama protiv Austrije. Nastoji se nedoumno savezniku dokazati, da najprije treba poraziti zajedničkog neprijatelja, a onda tek misli na vlastite koristi. Predbacuje se Italija, da se kranjanjem samo vrijeme gubi, te ne će prve ili kasnije izbjegći tomu da preuzema taj novi teret na sebe.

Sudi se po okolnosti, što je cenzura dozvolila liskanje ovog članka, da nije vlasti da većini krugova da su protiv cijekanju talijanske vojske i odseljivanju četa na balkanski polutok. Putem tiska kusa vlasti, da dječju prama svojim zeljama ne opozicione, te da spratičeli javno mjenje sa namjeravanim i načinim balkanskim poduzećem.

Ententa.

Delcasse i Viviani.

H a g a, 18. oktobra. „Times“ posvećuje odlaženjem Delcassee lijeđem članak, u kojem veli, da je svaki bio izmenjen kad je čuo, da su u sredini borbe na život i smrt nastala nesporazumljivenja između Viviani i drugih članova kabine u jedne strane, a ministra izvanjskih poslova s druge strane. Da je ovog nesporazumljivenja došlo, dokazuje govor ministralskog predsjednika u komori. Viviani je izjavio, da Delcasse nije mislio na odstup, dok se on nije povratio iz Londona. Mi smo rekao, da Viviani – do zadnjih dana zadnjici radili i sve zaključke jednoglasno stvarali. Izgleda da nije Delcasse bio sporazuman sa politikom vlade, jer nam ministarski predsjednik nije htio dati izjavu Delcasseeju.

Talijani i pomoć Srbiji.

G a r i g r a d, 17. oktobra. Usporski pozivni srpske vlade, da im entanta dodje u počinjući ratni bombardiranju na jugu. Ako bude doživjela poraz samo na jednoj fronti, cijela bi njezina vojska bila izgubljena.

Na koncu održala je i posljednje slovo predsjednik ministara Pasić te izjavio: Dužnost je četvrtog sporazuma da zaustavi pred-

Početak englesko-francuskog-bugarskog rata.

London, 18. oktobra. (D. u.) Reuterjavaju iz Atene: Francuske su čete bile juče prvi put boj sa Bugarijama između Hudova i Valandova, gdje su jih napadnuti Bugari. Carkanska traga, Bugarsko topništvo puca na Valandovo, koje se žestoko brani.

Solun, 18. oktobra. (D. u.) Novine javljaju, da je opet započeo boj kod Valandova, kojega su prekinuli juče poradi dolaska englesko-francuske pojačanja. I Bugari su dobili pojačanja redovite vojske topništva. Boj traje dalje velikom zescenom.

Lion, 18. oktobra. (D. u.) „Republičan“ javlja u Atene: Prema vijestima iz Niša navališto je 40.000 Bugara, sa jakim topništvom kod Valandova. Bitka traje.

Valandovo leži sasna na granici zapadno od Strunice.

Francuski izvještaj.

Paris, 18. oktobra. Službeni izvještaj od 15. navečer: U Artois bile su topnike borbe sjeverozapadno visine 100, između Souchez i Givenchyja, jake zastoke. Borba od jarka sa bombama i zračnim torpedima bila je u području Lihona jako živilna. U Champagni bombardirao je neprijatelj nase pozicije iz nase fronte sa ugusljivim plinovima; nase su baterije posudila odgovarale. Njemačka navala protiv sume zapadno Taura bila je oduševila od nase vatre. Skoro neprekidna topnička paljbija obuhvatila je Latorangi u području Reilona i Leintrey.

Izvještaj drugog dana: Topnička paljbija obuhvatila Artoisa, u dolini Souchez u i sumi Givenchyja, kašto na fronti Aisne, u okolini Reimsa i u Champagni kod Auberive i kod Ravarinbara. Na visinama Maase prilične jake borbe bombama i zračnim torpedima kod Calonne i Troyona. U Latorangi bombardirao je neprijatelj nase pozicije u okolini Reilona; nase su baterije krepko odgovarale. Nasa je zračna eskadra od 20 zrakoplova navala na kolodvor Bazancourt iz njemačke fronte, te ga bombardirala. Nas je zrakoplov oborio jedan njemački prijevani balon. Neprijatelj je zrakoplov oboren sjeverno Aisne, te je pao medju njemačke linije sjeverno Bucy-le-Long.

„Delcasseov pad“.

Zloduh Francuske republike, uroložnik protiv mira, dragi drug gospode Izvolskoga i Nicholsona, monsieur Theophile Delcasse, je napokon, nadaljmo se za uvjek, izčesnuo sa europske pozornice. Theophile Delcasse bio je bez svake sumnje jedan od onih ljudi, koji su se neutralno stvarali da dovedu svoju domovinu na rub propasti. Nije mario za opasnosti i pogibelji, u koj se je domovinu sunvorato; nije si dao brije, da pomisi na neispravljive i nedoglene posljedice bezbjesnog rata protiv Njemačke. Kao op-

sjetnuti namišlju, da se Njemačku uništi, nije o drugom snovao nego cijelo svoje političko življene. „Moram se poraziti Njemačkom“ to je bila diviza njegovog i cijelog mu političkog nastojanja. Zato se nadao u nutarnji raspod Austro-Ugarske i nastojao, da Italiju iznevjeri trojnom savezu, da uzmogne tako oholi Albion sa Francuskom i Ruskom zadrali prvenstvo na moru i na kopnu, te da se sve i u naprijed mora klanjati velikobritanskom silniku. Tim se je svrham, prilagodilo cijelo djelovanje na političkoj europskoj pozornici kroz ovo nekoliko posljednjih deset godina, i rodilo se podminku za kulisama. Ali kako veli veliki njemački klasic Vilim Busch: „Tu i svuda sve inače pođe, nego jadna zamislis i suda“, faktično drukcije je vjerovao Delcasse, i drukcije opta se zbilo. Nikada nije bila tako jaka i složno habzburška monarhija, kada je presvjedl naš cesar Franjo Josip, pozvao sve sime austrijske domovine, da ih brane, te nikada niješi bili svijezini narodi više složni, nego li u oči pogibelji, koja im je zaprijetila sa istoka, sa zapada, pa napokon i sa nevjernoga juga.

Delcasseev pad je naravna posljedica sime njegove politike na Balkanu. — Njedna od balkanskih država nije mogla da bude tako glupo kao nesretna Italija, nego gledajući na njezinu izdaju, te se nije nijedna putila zaglavili i u uloviti u mreže trojnog Sporazuma. Balkanci su preveć mudri, da bi se ih mogle skloniti da se druge vade kostanje izpod vrueće žeravice. Prirodjeni instinkt samodržanja ovih naroda i njihov domoljubni kraljevi, doveli su Bugarsku, da pogradi oružje za pobudu srednjih vlasti, a ostali Balkanci da su se izjavili za strogu neutralnost.

Tako uz Austro-Ugarsku, Njemačku i Turku hrabru Bugarsku hoće da očeva svoju samostalnost i da brani svoju pravu u Makedoniji. A sigurno je i Grcka na bojenu putu, da uzmogne s vremenom oživotvori svoje narodne ciljeve uz nas, nego da bi protiv nas vojevala. Isto tako misli i Rumunjska, zabrinuta za kob besarapskih Rumunija.

Trio-igranje Delcasse-Izvolski-Nichelson dobito je u Somini četvrtvu sili, ali niti na žalost ni „zvoni“ bolje, jer preveć drijema. Glazbala ne mogu se ni zasto ugasiti i slagnuti — te izlazi zbijha kakovitona simfonija. Hoće li možda bolje ići bez Delcasseovih gusalja?

Razne vijesti.

Ravnateljstvo Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru primilo je nadalje slijedeće prinosse: Jure Turina, Krizise, sabrano u skrabici K. 6.43. — Klub „Tuča“, Petričko, jači čete od K 1000, K 100. — G. S. Radelj, Bojna posta 68, sabranih K 218. — Prof. Vjekoslav Spinčić, Zagreb, sabranih K 300. — G. Nikola Zebe, ljekarnik, Vukovar, K 20. — G. Marij Marićić, Marij Losinj, salje da učiteljskog zbraja mjesto vijenca na odar blagopak. Terezije ud. Markus K 20. — G. S. Radelj, prič, zastavnik, Bojna posta 68, sabranih K 250. — G. Vicko Lalić, trosvog, Makarska, sabranih u skrabici K 40. — G. M. P. K. 10. — G. Dragutin Franić, profesor, Zagreb, sabranih prigodom potpisivanja čestitaka presv. g. biskupu senjsko-modruškome dr. Josipu Marušiću K 120. — G. Ivan Gojan, kr. javni bilježnik, Gospić, kao član čete od 1000 K, mjesnici prinos K 10. — G. Don Petar Rudan, Jelsa, K 164. — Životi plemeni, darovatelj! Naprijed za Držu!

— „Novosti“, Zagreb, u ime stiglih prinosi K 3.80. — G. Nikolaj Vežić, nadrađen, Drniš, kao član čete od 1000 K, K 10. — G. Natporučnik Fran Novljan, Bojna posta 322, da počasti usponom blagopak. Frana Matičića, župnika u Bujunu, K 20. — G. Josip Krmpolić, Pula, u ime sabranih prinosu putem „Hrvatskog Lista“, K 380. — G. Ellner-Siglić, za prodane tambure, K 22. — G. Drago Bosiljević, Hvar, K 20. — G. Vinko Šepić, nadučitelj, Buzel, sabranih K 19.50.

— Poglavarstvo upravne općine Grgurvac K 30. — G. Mih. VI. Segedi, Zagreb, da počasti usponom traginog pogulog mladog hrvatskog pjesnika, u književniku blagopak. Vlka Garbića, darovao je mjesto vijenca na odar klub kuglaša. „Sedma velevljet“ K 25. — G. Gjika, Marija Pfleifer, učiteljica, Kopar, (dar g. Pavletić iz Portorose) K 4. — G. S. B. nadjene K 2. — G. Nika Zebe, ljekarnik, Vukovar, sabranih u svatovima g. Parapića sa geljicom Antonijskim Psenika K 50. — Uprava „Narodnih Novina“, Zagreb, u ime stiglih prinosi K 40. — Podružnica Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru, Podigrad, K 46. — G. Dinko Vlakland, feldkurator, Bojna posta 91, K 20. — G. prof. Vjekoslav Spinčić, Zagreb, dostavlja dar preuzv. g. zagrebačkog nadbiskupa dra. A. Baueru K 1000.

— Uprava „Riječkog Novog Lista“, Rijeka u ime stiglih prinosi K 688. — „Novosti“, Zagreb, u ime prispjelih prinosi K 109.52. — G. Hermira Rutzner, učiteljica, Ripenda, sabranih K 22. — G. prof. Vjekoslav Spinčić, Zagreb, prinos preć. g. Matije Pešića, opala B. D. M. od Bijele Stijene, podarhajdakona i zupnika u Mariji Bistrici, kao člana čete od K 1000, K 100. — G. Leutnant Asperger, Bojna posta 68, K 20. — G. Ante Šutej, poručnik, Bojna posta 316, K 50. — G. Marij Marićić, Marij Losinj, salje da učiteljskog zbraja mjesto vijenca na odar blagopak. Terezije ud. Markus K 20. — G. S. Radelj, prič, zastavnik, Bojna posta 68, sabranih K 250. — G. Vicko Lalić, trosvog, Makarska, sabranih u skrabici K 40. — G. M. P. K. 10. — G. Dragutin Franić, profesor, Zagreb, sabranih prigodom potpisivanja čestitaka presv. g. biskupu senjsko-modruškome dr. Josipu Marušiću K 120. — G. Ivan Gojan, kr. javni bilježnik, Gospić, kao član čete od 1000 K, mjesnici prinos K 10. — G. Don Petar Rudan, Jelsa, K 164. — Životi plemeni, darovatelj! Naprijed za Držu!

Sabiranje uljika. C. kr. tvrdjavnki komes objavljaju:

1. Svi posjednici maslinjaka, koji misle samo sabrati uljike, moraju to prijaviti c. kr. tvrdjavnkom komesaru do 25. o. m. načinuči b.vj. ili barem imena dotičnih katastralnih čestica, poreznu općinu u kojoj se maslinjaci nalaze i broj maslina, koje se imadu obrati. Tko ne učini prijavu u određeno vrijeme, ne će moći nositi sabrati masline.

2. Isto vrijedi i za one, koji su opumovljeni po punomoču bilo putem suda ili notara, da sabir uljike na račun odstupnih osoba. Punomočnik će se morati legitimirati i obvezati, da će sam sabrati

korioni, polovica i više zljetstva Europe podleglo je toj strašnoj smrti. Mietacka galija na novo umaću tu kuga s istoka i u Istru. Najviši trpe primorskih mjesnih okolina Mietacka Istra izumire. Zemlja ostaje bez stanovništva. Veliki prostrani krajevi ostanu neobradjenni. Uz more još je pojavi se pokraj onih hura sveje i vodi naselejnicu u zapuštenje krajeve. Pula već 1400. godine prima strance među svoje zidine. Ali i novi naselejnicima izumire, ponajviše od kuge, mnogi od malarije.

Na Balkanu se siri vlast poljumješeca. Velič broj stanovnika iz krajeva osvojenih od Turaka bježi s nesretni domaće i traži novu domovinu. Rumunji, Arnavuti, Srbijani, Crnogorci budu primijeni od mletačke republike i naselejni na njezinom teritoriju. U Istri nastane Mlečani Hrvate — Miori — nekoliko arbanaskih obitelji i nesto Srba (ali malen broj — u Periju Bule). Ponajviše bude naselejnicu djelomječi pukšica okolicu i Sv. Ivana od Šternje sa hrvatskim bijeguncima (u drugoj polovici XV. vijeka, kada je palo bosansko kraljevstvo, 1463.).

God. 1500. dolaze Hrvati u motovunsku području: 1527. godine u krajeve oko Rovinja i Poreča (Nova vas): god. 1540. i kasnije u okolini Novigrada, Buje, Umaga, Poreča, Motovuna, Buzeta; 1558. u Sv.

uljike u interesu onih, koji su mu daši punomoč, pod prijetnjom sudbenog popustka.

3. Koli vlasnici, toli opunovalaštenici morat će do 25. t. nj. postaviti u dočienu maslinjake na vidljivom mjestu tablicu, na kojoj ima biti imo vlasnika, dočienu opunovalaštenika, broj kuće i broj čestice kao ad.

4. Podaci izneseni na tablicama bit će službeno ispitani i oni, koji budu umetni krive podatke bit će kažnjeni i prisilno odstranjeni iz općine.

5. Dan, kada će se početi sabiranjem, bit će javljen naknadno.

Sabiranje uljike na zemljištu evakuiraca, izuzev one označene pod 2., uslijedit će po pojedoljenskom održu.

Post. br. U 173/3/15.

U ime Njegova Veličanstva cara!

C. kr. kotarski sud u Buzetu po tužbi funkcionera državnog odvjetništva kao javnoga tužitelja protiv Katice Dujanić radi § 112 Z. 16/1/1896 L. D. Z. iz god. 1897. br. 89. u prisluh funkcionera državnog odvjetništva Bigatlo kao javnoga tužitelja optužnice, koja se načala na slobodi, nakon glavnog rasprave dan pravedene, na osnovu prijedloga učinjenog od tužitelja, da se uporabi zakon

s u d i o j e :

Katicu Dujanić, ženu Benjaminovu, a kćer Vinka Sandalja i Amalije Načinović iz Lupoglave, tamo boraveću, a pripadnu u Ratu, 24 god. staru, kat. vjere, udatu, pismenu, bez imetka, jur kažnjenu radi prekršaja o hrani,

k r i v o m :

da je dne 5. prosloj m. julija otplosila u svrhu prodaje iz Lupoglave u Puli mlijeka, koje je bilo navodnjeno, dakle predmet, koji je izgubio na svojoj hranosti, a to sve u svrhu zavaravanja u prometu i trosku, dakle prekršaja predviđena u § 112. Z. 16/1/1896. br. 89. L. D. Z. iz god. 1897. te biva zato na osnovu netom spomenutog paragrafa uporabom § 266 k. z.

o s u d j e n a

na dva (3) dana zatvora te na platež po stupnjačim troškova i onih ovrsne kazne. Osim toga ima se naznačena presuda na trošak optuženice proglaši u „Hrvatskom Listu“ u Puli.

R a z l o z i :

Opuženica nije svajajući krivnju nā preprodavala, koji da ju snabdjeva sa navodnjenvim mlijekom.

Nu već obzirno na okolnost, da je optuženica radi sličnog prekršaja bila već više puta kažnjena, nije sudac mogao podati važnosti ovaku jednostavnom i ničim poduprdom opravdanju optuženicom, nego se naprotiv uveriti o njezinoj krivnji, te ju osuditi na primjereno kazan.

Otkazice: priupadnosc.

Izreka o trošku osnova se na § 389. k. p. B u z e l , dne 26. augusta 1915.

Vloda v. r. Dr. Volaric v. r.

Lovren na Limu, u Tar na Marici : 1551. u Preparantu; 1595. u Fontane (kod Poreča); 1647. u Filijan kod Vodnjana : 1647. u Alturu i druga mjesta u okolini Pule. Na početku XVII. stoljeća prezlaže se stanje Iste, napose primorskih gradova. Godine 1630. imade Pula samo 300 (tri stotine) stanovnika — res bi kao čuvare tužnih ruševina, a okolina pusta, od 72 selja samo 13 nastanjeno. Tako zalošno je stanje i u Poreču. O Novigradu piše pisac iz pove pravice XVII. vijeka: Oranići de cento case di cittadine e decente di plebe e pescatori siano ridotti a sei, ove sette case dei primi e venti-cinque degli altri... con invero misera-bile (isp.: Giuseppe Caprin: Le pagine istriane). Mlečanima hlijelo se je, da netko obdržuje zapuštena polja, da gospodski ubrani dobar dio plođa... trebalo je Mlečanima jakor načrataj za galije.

Prolazila su stoljeća i Napoleon usru tu mlačku vlast. God. 1797. miron u Campoformio dolazi i mlačka Istra pod austrijsku vlast. Decenija prolaze. Narod se naš bud u dubokog sna. Hoće da očuva svoj jezik, da očuva hrvatsko domovino u svom gradu. Hoće li uspijeti? Nadati se je, da bude li naš narodni rad zdrav, utrajan, Svetiški rad Jura. Evropom, ali narodi ne propadaju. Rekao je to Benedikt XV. u svojoj poslanici.

Istra i njezini stanovnici.

Piše: Prot. Š. S. — Opatija.
(Konac)

Ali vlast se je Mještana sve više u Istri sirila i utvrđivala. Trst da ne bude ugušen od mlačke vlasti pobijene pod konac 14. stoljeća pod kralja habzburškog orla. God. 1420. prodaje njemački car Sigismund Dalmaciju, a i Istru mlačkom luku. Kroz četiri gotovo stoljeća drži sada pod svojim pandzama mlački luv ove krajeve.

Gradovi u Istri i nadalje čuvaju svoju autonomiju, ali nad njima utvрđe leži teška njezina mlačka kraguje.

Gradovi, veća mještana jesu (citta, terre castella maggiore): Kopar (Capodistria), Novigrad, (Cittanova), Poreč (Poreč), Pula, Orsera (Vrsar), Muggia (Milje), Isola, Pirano, Umago, Buje, Rovigno, Valle, (Bale), Dignano (Vojnjan), Albona (Labia) Fiumana (Pionim), Do-Castello (u limskom kanalu); Sv. Lovreč Paganetzi (S. Lorenzo del Pasentino), Montona (Motovun), Pinguenti (Buzet), Raspol, Portole (Opatija), Rozzo (Roč), Grisignana (Grosignan); veća feudalna dobra, koja su imala svoje godopade (feudi maggiore): Pietera Polosa (sjeveroistočno od Motovuna), Sanvincenzi, Manjana, S. Lorenzo in Daila (Sv. Lovreč u Dajli), S. Giovanni della Carnela (između